

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Identifikátor materiálu: VY_32_INOVACE_341

Anotace	Výuková prezentace. Na jednotlivých snímcích jsou postupně odkrývány informace, které žák zapisuje či zakresluje do sešitu.
Autor	Ing. Vadim Starý
Jazyk	Čeština
Očekávaný výstup	Žák je seznámen se základními pojmy v elektrotechnice, zápisem veličin a převody jednotek.
Speciální vzdělávací potřeby	- žádné -
Klíčová slova	Úvod do elektrotechniky, veličina, jednotky.
Druh učebního materiálu	Prezentace
Druh interaktivity	Výklad podpořený vizualizací a práce se zápisem do sešitu.
Cílová skupina	Žák
Stupeň a typ vzdělávání	Střední Vzdělávání - SOŠ
Typická věková skupina	15 - 17 let / 1. ročník
Celková velikost	VY_32_INOVACE_341.ppt - 992 256 kB
Škola, projekt:	VŠŠ a VOŠ MO, Moravská Třebová ; Virtuální studovna, reg. č. CZ.1.07/1.5.00/34.0525
Vzdělávací oblast	Odborné vzdělávání
Vzdělávací obor:	Elektrotechnický základ
Téma:	Úvod do elektrotechniky
Zdroje:	Uvedeny na poslední straně
Datum vytvoření materiálu:	10.1.2013
Datum pilotního ověření:	23.9.2013

Úvod do elektrotechniky

Elektrotechnika

Elektrická energie a její využití

Obecné znalosti pro elektrotechniku

Ing. Vadim Starý

Elektrotechnika

Pokusme se odpovědět na tyto otázky?

- Co to je elektrotechnika?
- Které obory obsahuje?
- K čemu využíváme elektrickou energii?
- Kde získáváme elektrickou energii?

Elektrotechnika

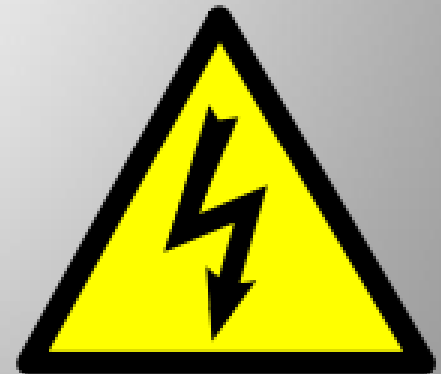
Zabývá se: výrobou, přenosem a využitím elektrické energie.

Základní dělení:

- slaboproudá elektrotechnika
- silnoproudá elektrotechnika (elektroenergetika)

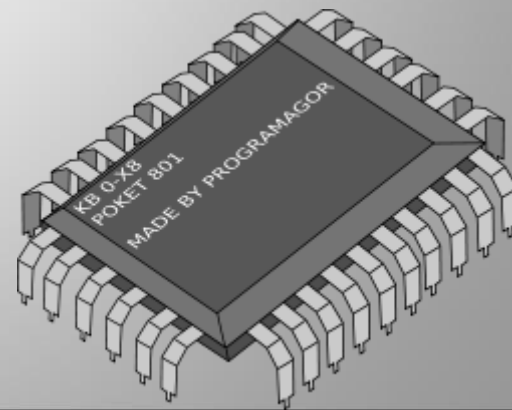
Specializace (předměty)

- základy elektrotechniky
- elektronika
- elektrické stroje a přístroje
- telekomunikace
- optoelektronika
- aj.

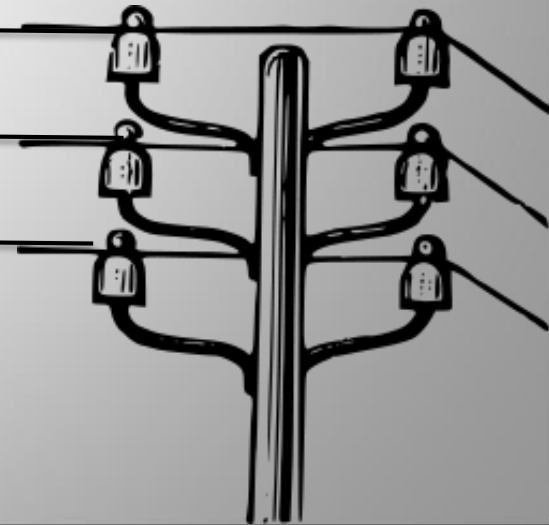
Slaboproudá elektrotechnika

- Pracuje s malými hodnotami elektrické energie
- El. energie je využita zejména jako nástroj pro tvorbu, přenos a zpracování informace.
- Např. telekomunikace, elektronika, výpočetní technika, automatizační prostředky, aj.

Silnoproudá elektrotechnika (elektroenergetika)

- Pracuje zpravidla s velkými hodnotami el. energie.
- Zabývá se výrobou a distribucí el. energie a její transformací (úpravou) na menší hodnoty, nebo jiné druhy energie.

Elektrická energie

- Schopnost elektromagnetického pole konat elektrickou práci.
- V praxi se tato energie často mění na jiné druhy energie:
  - mechanickou (elektromotor)
  - tepelnou (el. přímotopy, fén...)
  - světelnou (žárovka)

Vznik elektrické energie

- Vzniká z jiných druhů energií, zpravidla v elektrárnách:
  - Tepelná energie (spalování fosilních a jiných paliv – uhlí, plyn v tepelných elektrárnách)
  - Jaderná energie (štěpení radioaktivních látek – uran, plutonium)
  - Mechanická energie (větrné, vodní elektrárny)
  - Světelná energie (sluneční-fotovoltaické elektrárny)
  - Chemická energie (baterie)

Obecné znalosti pro elektrotechniku

- Znalost fyzikálních veličin

Veličina $\rightarrow$ značka veličiny = číselná hodnota x jednotka

Příklad

Délka $\rightarrow l = 1 \text{ m}$ (veličina **délka** má značku **l** a základní jednotkou je **jeden metr** se značkou **m**)

Obecné znalosti pro elektrotechniku

Jaké jsou značky veličin a značky a názvy jejich jednotek?

Název veličiny	Jednotka veličiny	Název jednotky	Značka jednotky
Délka			
Hmotnost			
čas			
Elektrický proud			
Teplota			
Látkové množství			
Svítivost			
Jednotka rovinného úhlu			
Jednotka prostorového úhlu			

Základní a doplňkové jednotky soustavy SI

Název veličiny	Jednotka veličiny	Název jednotky	Značka jednotky
Délka	l	metr	m
Hmotnost	m	kilogram	kg
čas	t	sekunda	s
Elektrický proud	I	ampér	A
Teplota	T	kelvin	K
Látkové množství	n	mol	mol
Svítivost	I	kandela	cd
Jednotka rovinného úhlu	Řecká písmena α, β, φ	radián	rad
Jednotka prostorového úhlu	Řecká písmena α, β, φ	steradián	sr

Násobky a díly jednotek

- Často potřebujeme vyjádřit větší nebo menší hodnotu, než je hodnota základní jednotky, proto využíváme dohodnuté předpony, které jsou třetí mocninou čísla 10.

Příklad:

$$\text{Kilometr} = \text{km} = 10^3 \text{ m} = 1 \cdot 10 \cdot 10 \cdot 10 = 1000 \text{ m}$$

$$\text{Milimetr} = \text{mm} = 10^{-3} \text{ m} = 1/10/10/10 = 0,001 \text{ m}$$

Násobky a díly jednotek

P	PETA-	10^{15}	1 000 000 000 000 000
T	TERA-	10^{12}	1 000 000 000 000
G	GIGA-	10^9	1 000 000 000
M	MEGA-	10^6	1 000 000
k	kilo-	10^3	1 000
m	mili-	10^{-3}	0,001
μ	mikro-	10^{-6}	0,000 001
n	nano-	10^{-9}	0,000 000 001
p	piko-	10^{-12}	0,000 000 000 001
f	femto-	10^{-15}	0,000 000 000 000 001

Řecká abeceda

A, α	alfa	N, ν	ný
B, β	béta	Ξ, ξ	ksí
Γ, γ	gamma	O, o	omikron
Δ, δ	delta	Π, π, ϖ	pí
E, ε, ϵ	epsílon	P, ρ, ϱ	ró
Z, ζ	(d)zéta	$\Sigma, \sigma, \varsigma$	síigma
H, η	éta	T, τ	tau
$\Theta, \theta, \vartheta$	théta	Υ, υ	ypsilon
I, ι	ióta	Φ, φ, ϕ	fí
$K, \kappa, \varkappa$	kappa	X, χ	chí
Λ, λ	lambda	Ψ, ψ	psí
M, μ	mý	Ω, ω	ómega

Opakování

1. Čím se zabývá elektrotechnika?
2. Jaký je rozdíl mezi silnoproudou a slaboproudou elektrotechnikou?
3. Jaká je základní schopnost elektrické energie?
4. Z jakých části se skládá označení fyzikálních veličin?
5. Příklad: převed' na sekundy 15 μs ?

Příklad řešení

$$15\mu\text{s} = 15 \cdot 10^{-6} \text{ s}$$

$$15\mu\text{s} = 15 \cdot 0,000001 \text{ s}$$

$$15\mu\text{s} = 0,000015 \text{ s}$$

μ (mikro) sekunda je rovna 10^{-6} sekundy, tzn. jednotka sekunda je 1 000 000 krát větší než jednotka μs . Proto posuneme desetinnou čárku o 6 míst doleva.

Použité materiály

- BLAHOVEC, Antonín. *Elektrotechnika*. Vyd. 1. Praha: Informatorium, 1995, 191 s. ISBN 80-85427-72-9
- Elektrotechnika. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-13]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Elektrotechnika>

Použité obrázky

- YVES_GUILLOU. <http://openclipart.org/> [online]. [cit. 16.9.2013]. Dostupný na WWW: http://openclipart.org/people/yves_guillou/yves_guillou_question.svg
- EGGIB. <http://openclipart.org/> [online]. [cit. 16.9.2013]. Dostupný na WWW: <http://openclipart.org/people/Eggib/electric.svg>
- MACHOVKA. <http://openclipart.org/> [online]. [cit. 16.9.2013]. Dostupný na WWW: http://openclipart.org/people/Machovka/Machovka_chip.svg
- LIFTARN. <http://openclipart.org/> [online]. [cit. 16.9.2013]. Dostupný na WWW: <http://openclipart.org/people/liftarn/powerlines.svg>
- TOMAS KRAUSKOPF. <http://openclipart.org/> [online]. [cit. 16.9.2013]. Dostupný na WWW: http://openclipart.org/people/Machovka/Machovka_Kettle.svg
- MYSTICA. <http://openclipart.org/> [online]. [cit. 16.9.2013]. Dostupný na WWW: [http://openclipart.org/people/mystica/mystica_\(Light\)_bulb.svg](http://openclipart.org/people/mystica/mystica_(Light)_bulb.svg)